

REGISTR ZNEČIŠŤUJÍCÍCH LÁTEK (IRZ)

Integrovaný registr znečišťování životního prostředí (IRZ) je veřejně dostupnou databází o únicích vybraných znečišťujících látek (do ovzduší, vody a půdy), přenosech znečišťujících látek v odpadech a odpadních vodách a přenosech množství odpadů.

IRZ funguje jako součást Evropského registru úniků a přenosů znečišťujících látek (E-PRTR).

Legislativa:

Zákon č. 25/2008 Sb., o IRZ

Nařízení vlády č. 145/2008 Sb., kterým se stanoví seznam hodnot a údaje požadované pro ohlašování do IRZ.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 166/2006, kterým se zřizuje Evropský registr úniků a přenosů znečišťujících látek.

Ohlašování do IRZ se provádí elektronicky. Je nutné zaregistrovat organizaci i jednotlivé provozovny, za které se provádí hlášení. Každé provozovně je přiděleno identifikační číslo provozovny, pod kterým je provozovna zaregistrována. Provozovatel obdrží Osvědčení o registraci hlášení.

KONTAKTY

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Úřad pro potraviny

Odbor bezpečnosti potravin

Oddělení environmentálního
a technologického rozvoje

Těšnov 17
117 05 Praha 1
tel.: 221 81 111
www.mze.cz

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Vršovická 65
110 10 Praha 10
tel.: 267 121 111
www.env.cz

CENIA

Česká informační agentura
životního prostředí

Litevská 1174/8
110 05 Praha 10
Tel.: 267 225 226
www.cenia.cz

ENVIRONMENTÁLNÍ TECHNOLOGIE V ZEMĚDĚLSTVÍ A POTRAVINÁŘSTVÍ

ÚVOD

Environmentální techniky, technologie a eko-inovace resortu Ministerstva zemědělství zahrnují široké spektrum specifických výrobních činností od zemědělské prvovýroby (např. intenzivní chovy hospodářských zvířat), asanační výrobní činnosti (např. kafilerie, bioplynové stanice, kompostárny) nebo potravinářský a zpracovatelský průmysl (např. jatky, výroba potravin, krmiv, mléka a mléčných výrobků, nápojů apod.)

Akční plán na podporu environmentálních technologií (ETAP) v České republice přijat usnesením vlády č. 181 ze dne 22. února 2006 na základě Sdělení evropské komise.

Cílem ETAPU je stimulovat další vývoj a širší zavádění **environmentálních technologií** a podporovat rozvoj a komerční využívání technologických inovací směřujících k podpoře ekonomického růstu za současného omezení tlaku na přírodní zdroje a zlepšení kvality životního prostředí („eko-inovaci“).

Využívání environmentálních technik, technologií a podpora eko – inovací je klíčová priorita pro další národní, evropský i celosvětový efektivní ekonomický rozvoj. Pro potřeby zemědělské a potravinářské praxe jsou dále uvedeny vybrané moderní environmentální techniky a technologie.

Tuto problematiku koordinuje v resortu Ministerstva zemědělství Úsek potravinářských výrob – Úřad pro potraviny.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

INTEGROVANÁ PREVENCE A OMEZOVÁNÍ ZNEČIŠTĚNÍ (IPPC)

Integrovaná prevence a omezování znečištění (Integrated Pollution Prevention and Control) je sofistikovaným způsobem regulace průmyslových a zemědělských činností ve vztahu k životnímu prostředí. Hlavní důraz je kladen na **preventivní přístup a technologie**.

Integrovaná prevence překonává princip složkového přístupu a strategii koncových technologií. Vyššího stupně ochrany životního prostředí je dosahováno použitím Nejlepších dostupných technik (**Best Available Technique – BAT**), které představují výrobní postupy nejvíce šetrné k životnímu prostředí. **Podmínka:** Aplikace za standardní technické a ekonomické situace. Souhrn evropských nejlepších dostupných technik je uveden v referenčních dokumentech (**BREF**), které připravuje Evropská komise ve spolupráci s členskými státy i zástupci průmyslových a zemědělských činností.

Režim **IPPC** se týká kategorií zařízení uvedených v příloze I zákona č. **76/2002 Sb.**, v platném znění. Integrované povolení vydává příslušný krajský úřad na základě žádosti provozovatele. Formulář žádosti a postup při vyplňování udává vyhláška č. **554/2002 Sb.**

SYSTEMŮ ŘÍZENÍ ORGANIZACE A AUDITU Z HLEDISKA OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ (EMAS)

EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) je jedním z mezinárodně uznávaných systémů environmentálního řízení podniku.

Environmentální management znamená systematický přístup k ochraně životního prostředí ve všech oblastech podnikání, jehož prostřednictvím začleňují podniky péči o životní prostředí do své podnikatelské strategie i běžného provozu. Přístup spočívá ve vytvoření, zavedení a udržování vhodně strukturovaného systému managementu a jeho ověření nezávislým ověřovatelem.

EMAS je dobrovolný program, kterého se může účastnit kterákoliv organizace veřejného i soukromého sektoru. Je otevřen všem organizacím, které se chtějí zaměřit na hodnocení a zlepšování vlivu své činnosti na životní prostředí.

PŘÍNOSY EMAS PRO ORGANIZACI

- ▶ Zlepšení pořádku a systému v řízení organizace
- ▶ Zvýšení úrovně ochrany životního prostředí
- ▶ Úspora nákladů, energií, surovin a dalších zdrojů
- ▶ Snížení počtu a rozsahu environmentálních havárií (prevence rizik)
- ▶ Snazší získání integrovaného povolení dle zákona o IPPC č. 435/2006 Sb.
- ▶ Zvýšení kreditu, image a konkurence schopnosti

PROCES POSUZOVÁNÍ VLIVŮ A KONCEPCÍ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ (EIA, SEA)

EIA (Environmental Impact Assessment)

Proces posuzování vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví je v České republice upraven zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí v platném znění. Upravuje posuzování vlivů staveb, činností a technologií (záměrů) na životní prostředí.

Posuzují se vlivy na veřejné zdraví a vlivy na životní prostředí, které zahrnují vlivy na živočichy a rostliny, ekosystémy, půdu, horninové prostředí, vodu, ovzduší, klima a krajinu, přírodní zdroje, hmotný majetek a kulturní památky.

Příslušnými úřady k posuzování vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví jsou Ministerstvo životního prostředí nebo orgány kraje v přenesené působnosti.

SEA (Strategic Environmental Assessment)

Strategické posuzování vlivů na koncepcí na životní prostředí (**SEA**), je upraveno zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších zákonů.

SEA je nástrojem k tomu, aby problematika ochrany životního prostředí a veřejného zdraví byla řešena již během přípravy koncepcí (např. územního plánu obce, krajský plán odpadového hospodářství atd.) s přihlédnutím k názorům veřejnosti. Koncepce stanovují na mnoho let dopředu podmínky, za kterých se budou připravovat a schvalovat již konkrétní investiční záměry (např. bioplynová stanice, nový areál chovu hospodářských zvířat, kompostárna atd.).

ČISTŠÍ PRODUKCE (CP)

Čistší produkce (Cleaner Production, CP) je strategie předcházení znečištění způsobené určitou výrobou, výrobkem nebo službou a snižování energetické a materiálové náročnosti. Je univerzální – lze ji aplikovat na všechna odvětví podnikání – a integrální – sleduje celý cyklus výroby a použití výrobku nebo celý cyklus poskytování služby a jejich dopady na všechny složky životního prostředí.

Pokud chce být podnik zařazen do Databáze čistší produkce, kterou spravuje Národní centrum čistší produkce při České informační agentuře životního prostředí (CENIA), je třeba kontaktovat toto pracoviště (www.cenia.cz/CP), které podá potřebné informace a kontakty na akreditované odborníky.

Aplikační nástroj čistší produkce – Hlavním aplikačním nástrojem strategie čistší produkce je metodický postup (tzv. hodnocení možností čistší produkce) při kterém se:

- ▶ analyzují materiálové a energetické toky daného systému za účelem identifikace příčin vzniku nežádoucích emisí a odpadů
- ▶ navrhují a posuzují možnosti odstranění těchto příčin, a to jak z hlediska technické proveditelnosti, tak z hlediska výsledné ekonomické účinnosti a environmentálního efektu

PŘÍNOSY ČISTŠÍ PRODUKCE PRO ORGANIZACI

- ▶ Úspora finančních prostředků
- ▶ Pozitivní vliv na životní prostředí
- ▶ Zvýšení bezpečnosti práce
- ▶ Pozitivní reakce orgánů státní správy
- ▶ Výhodné propojení s dalšími dobrovolnými nástroji

Příklad realizovaného projektu čistší produkce v ČR:

Změna technologie chovu brojlerů – chovná hala je vybavena moderní technologií pro chov brojlerů.

Vliv na životní prostředí: Snížení produkce odpadů kategorie Z o 1,5 t ročně, snížení spotřeby energie o 1 tis. kWh ročně.

Vliv na kvalitu produkce a pracovního prostředí: Zlepšení welfare zvířat, zkvalitnění chovného prostředí.

Finanční úspory: cca 700 tis. Kč/rok

Investiční náklady: 6,5 mil. Kč

Návratnost investice: cca 7 let

